

Ziółta w żywieniu krów

czy to ma sens?

PROFESJONALNE WSPARCIE W CODZIENNEJ PRACY

**ODKRYJ WIĘCEJ PUBLIKACJI
I SKORZYSTAJ Z RABATÓW**

Zeskanuj kod lub wejdź na stronę
<https://ln.wip.pl/fabrykawiedzy>

Zioła w żywieniu krów – czy to ma sens?

Copyright © Warszawa 2026 by Wiedza i Praktyka sp. z o.o.

Autor: Joanna Cała

Redakcja: Marek Kalman

Korekta: Zespół

Koordynator produkcji: Mariusz Jezierski

Koordynator projektów wydawniczych: Anna Jagodzińska

Content & Publishing Leader: Marta Grabowska-Peda

Projekt graficzny okładki: Agnieszka Makowska

Zdjęcie na okładce: Freepick

Skład i łamanie: Agnieszka Makowska

Wydanie I

Stan prawny: kwiecień 2026 r.

ISBN: 978-83-8409-705-2

Kod produktu: 1QS25

Wydawca:

Wiedza i Praktyka sp. z o.o.

03-918 Warszawa, ul. Łotewska 9a

tel. 22 518 29 29, faks 22 617 60 10

www.wip.pl

Publikacja uwzględnia stan prawny obowiązujący na dzień 1 kwietnia 2026 r.

Niniejsza publikacja oraz wszystkie zawarte w niej teksty, grafiki i materiały są chronione prawem autorskim. Żadna część tego e-booka nie może być reprodukowana, przechowywana w systemach wyszukiwania lub transmitowana w jakiegokolwiek formie i jakimikolwiek środkami – elektronicznymi, mechanicznymi, kopiowania, nagrywania lub innymi – bez uprzedniej pisemnej zgody Redakcji.

Zakaz ten nie dotyczy cytowania ww. materiałów w granicach dozwolonego użytku, z powołaniem się na źródło.

Treści zawarte w niniejszej publikacji mają charakter wyłącznie informacyjny i edukacyjny. Publikacja została przygotowana z zachowaniem najwyższej staranności oraz z wykorzystaniem wysokich kwalifikacji, wiedzy i doświadczenia autorów oraz konsultantów. Niemniej jednak zawiera ona ogólne wskazówki i nie powinna być traktowana jako indywidualna porada prawna, finansowa, medyczna ani żadna inna forma profesjonalnej konsultacji.

Redakcja nie ponosi odpowiedzialności za decyzje podjęte na podstawie informacji zawartych w tej publikacji. W przypadku potrzeby uzyskania specjalistycznej porady zaleca się konsultację z odpowiednim ekspertem lub specjalistą w danej dziedzinie.

Spis treści

Zioła w żywieniu krów – czy to ma sens	5
Formy zastosowania ziół	6
Trudności w uprawie	7

Zioła w żywieniu krów – czy to ma sens

Stosowanie ziołowych dodatków paszowych zyskuje na znaczeniu w produkcji zwierzęcej ze względu na rosnącą antybiotyko- i lekooporność, szkodliwe pozostałości leków w organizmie i środowisku oraz preferencje konsumentów. Zioła pobudzają apetyt i dodają smaku paszy, a zatem mogą wpływać na wzorce żywieniowe, wydzielanie płynów trawiennych i całkowite spożycie paszy. Ponadto, w przypadku bydła, poprawiają walory smakowe mleka i mięsa.

Zdaniem ekspertów zioła wyraźnie poprawiają jakość mleka i mięsa oraz mają pozytywny wpływ na zdrowie zwierząt. Warto mieć jednak na uwadze, że pożądany efekt pojawia się po regularnym i długotrwałym stosowaniu roślin leczniczych w żywieniu. Ocena wartości odżywczej pasz najczęściej koncentruje się na wskaźnikach wydajności produkcji, takich jak przyrost masy ciała oraz wydajność mleka. Krowy, które są dobrymi mlecznicami, ze względu na wysiłek, jaki podejmuje ich organizm przy produkcji mleka, często mają obniżoną odporność i większą podatność na choroby.

Ciekawostka

Podawanie bydłu mieszanki ziołowej zawierającej rumianek pospolity, krwawnik pospolity, rzepik pospolity, pokrzywę zwyczajną, babkę lancetowatą, dziurawiec zwyczajny oraz przywrotnik pasterski poprawia jakość mleka – jego wartość odżywczą, a także zdrowotność wymienia poprzez obniżenie liczby paciorkowców i gronkowców (na podstawie wyników polskich badań opublikowanych w 2008 roku w „Wiadomościach Zootechnicznych”).

Mleko po podaniu ziołowej mieszanki, w porównaniu z mlekiem od krów z grupy kontrolnej, miało istotnie niższą liczbę komórek somatycznych, niższą ogólną liczbą bakterii, w tym ciepłopornych (4-krotnie niższa), psychotropowych (8-krotnie niższa) oraz drożdży i pleśni. Liczba komórek somatycznych po podaniu mieszanki spadła z 437,25 tys./cm³ do 205,62 tys./cm³, ogólna liczba bakterii z 405,16 tys./cm³ do 151,62 tys./cm³. Zanotowano również wzrost bakterii zakwaszających z 62,02% do

87,77%. Częstotliwość występowania Gronkowca złocistego obniżyła się z 57,12% do 3,09%, a paciorkowca *Streptococcus agalactiae* – z 14,14 do 2,23%. Naukowcy udowodnili również, że po podaniu paszy zawierającej 2,0% i 1,0% mieszankę ziołową (kozieradka, bratek, koper włoski, szalwia, tymianek, rumianek, pokrzywa, mięta) zwiększyło się jej pobranie. Najlepsze przyrosty uzyskano u cieląt i jałówek – średnie dzienne przyrosty wyniosły 707 g w grupie kontrolnej, 760 g w grupie otrzymującej 1% ziołowy dodatek i 782 g w grupie otrzymującej dodatek 2%.

Formy zastosowania ziół

Rośliny lecznicze zawierają cenne składniki: tłuszcze, białko, skrobię, witaminy, sole mineralne, pektyny, celulozę i substancje biologicznie czynne. W żywieniu zwierząt rolnicy stosują zarówno świeże zioła, jak i susz (z części lub całych roślin). Świeże zioła mogą być pobierane bezpośrednio na pastwisku, jako zielonka przywożona do budynku inwentarskiego, a także jako składnik kiszzonek.

Uwaga

Rośliny można dodawać do lizawek solnych, stosować jako napary, odwary i maceraty (wodne, alkoholowe, olejowe) do picia/przemywania/wcierania.

Zastosowanie znajdują również olejki eteryczne i ekstrakty. W zależności od zapotrzebowania uzyskane wyciągi zagęszcza się lub suszy. Na rynku są dostępne gotowe mieszanki ziołowe w różnych wariantach.

Tab. 1 | Efektywność stosowania ziół u wybranych zwierząt

Species or livestock group Gatunek lub grupa produkcyjna	Form fed – Forma skarmiania			
	Fresh Świeże	Dry Suszone	Dried extracts Wyciągi suszone	Oils Olejki
Dairy cows – Krowy mleczne	++	++	++	++
Calves – Cielęta	+	+	+++	++
Sows – Lochy	++	+	++	0
Piglets, porkers – Prosięta, tuczniki	+	++	++	++
Laying hens – Nioski	+	++	+	++
Broiler chickens – Brojlery kurze	0	++	++	++
+ low efficiency (0–2% improvement), ++ acceptable efficiency (2.1–5%), +++ high efficiency (more than 5%), 0 lack of effects or no data available.				
+ niska skuteczność (0–2% poprawy), ++ pożądana skuteczność (2,1–5%), +++ wysoka skuteczność (powyżej 5%), 0 brak skuteczności lub informacji.				

Źródło: Paskudska, A., Kołodziejczyk, D., Socha, S. (2018). The use of herbs in animal nutrition. Acta Sci. Pol. Zootechnica, 17(2), 3–14. DOI: 10.21005/asp.2018.17.2.01